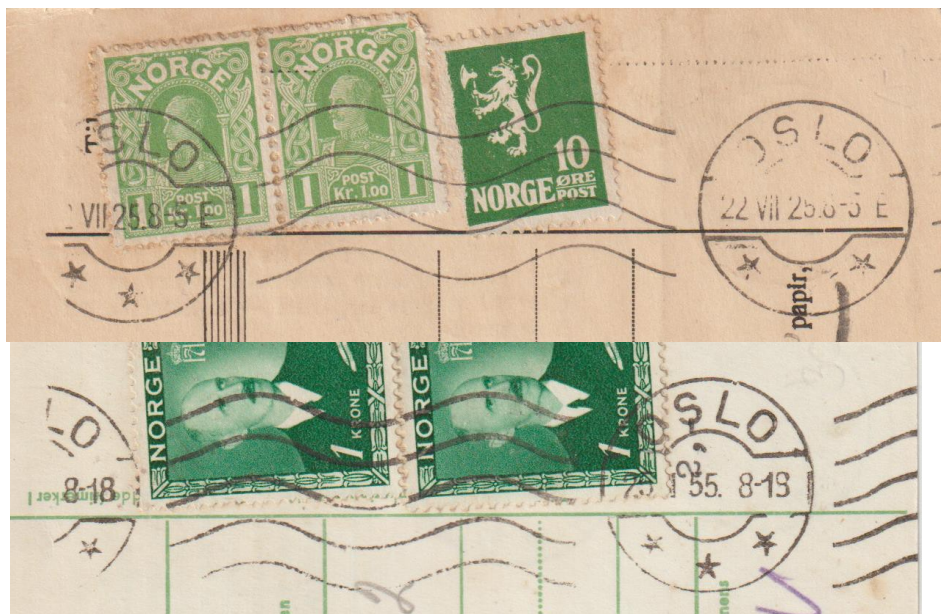

FRA PAKKEAVDELINGEN pluss en minitur til Majorstua

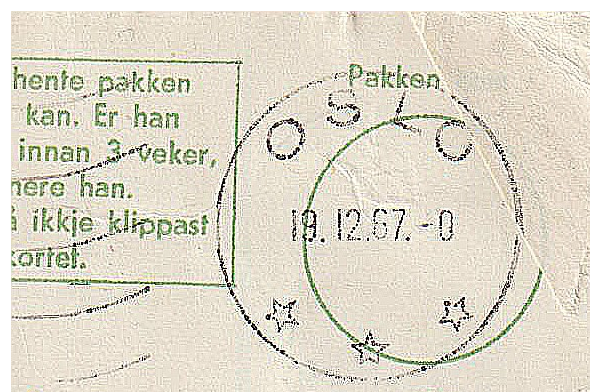
av
Tore Haga

Når jeg hittil i år har levert en artikkel «*Fra budavdelingen*» til Selskapets nettside og «*Fra brevavdelingen*» til Budstikka, er det vel naturlig at jeg – som pakkepostsamler – også skriver noe fra pakkeavdelingen. Det er Kjell Åge Johansens bok om hovedstadens stempler som har inspirert meg til disse artikkeltitlene – den er jo oppdelt i kapitler, hvorav noen handler nettopp om de nevnte avdelingene. I tilblivelsen av et slikt verk som nevnte bok vil det alltid være noe man ikke fikk med fordi materialet er så omfattende, og mye fortsatt er uoppdaget. Det er jo fornøyetlig å kunne påvise stempler og annet som avviker fra det som er beskrevet i litteraturen, og å presentere det for verden.

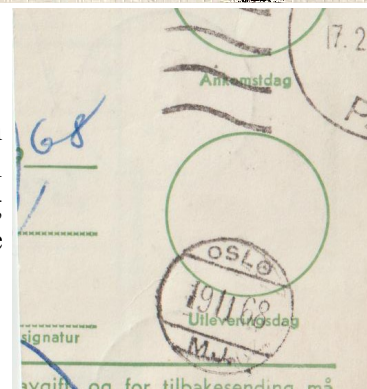
Pakkeavdelingen hadde egne maskinstempler som ser helt nøytrale ut. Kristianiastemplerne har jeg ingen merknader til, men Oslostempler har jeg nye data på. Kjell Åge viser avtrykk av bare ett. Det er datert 14 III 44, som han også angir som siste kjente dato, men har bare spørsmålstegn for når dette ble tatt i bruk. Svaret er trolig en gang i mai 1927, da 24 timers klokke ble innført i slike stempler. Et tilsvarende, da med 12 timers klokke, kom selvsagt i bruk i 1925. Jeg viser her et følgebrev med avtrykk 22 VII 25. Trolig var stempelet i bruk allerede i begynnelsen av januar det året. Den neste illustrasjonen her med 24 timers klokke viser dato 25 I 55. Sistedato blir dermed utskutt med nær 11 år.

I en eske med følgebrevklipp som jeg har hatt liggende i en mannsalder, er de fleste fra perioden 1967-69. Der synes maskinstempelet Oslo / P.P.3 å ha vært et mye brukt ankomststempel på Oslo postkontor. Kjell Åges bok viser avtrykk av dette, naturligvis under pakkeavdelingen. I samme eske, og med avtrykk fra samme periode, finnes et ankomststempel fra et annet Oslo-maskinstempel som ikke er oppført under pakkeavdelingen, og som vises her til høyre. Ved gjennom søkning av boken fant jeg et stempel som ser helt likt ut nevnte avtrykk, men da under brevavdelingen. I boken er det benevnt Type 6. Jeg antar at pakkeavdelingen hadde dette på lån fra brevavdelingen. Et kortvarig lån, kanskje, da mine fire eksemplarer alle er med samme dato, 19.12.67.

Ett klipp inneholdt også en ledetråd til Majorstua (som det het den gangen). Ankomststempelet var nok som vanlig P.P.3, som vi ser bare en bit av. Ved utlevering er slått et miniatyrstempel Oslo / MJ. 19 II 68. Jeg mener at det dreier seg om det som Postal III kaller type 2, mens Kjell Åge kaller det T17 fra 1936. Postal III oppgir som sistedato 14 XII 44. Forskyvning av sistedato blir da på drøyt 23 år.

Nå tilbake til pakkeavdelingen:

Avtrykk fra avdelingens stempler havnet ikke bare på følgebrev og andre relevante dokumenter, men også på konvolutter til brev som gikk ut derfra. Et eksempel er dette maskinstempelet. Kjell Åge angir første og siste dato med bare to ukers mellomrom: 13.5.-27.5.1987. Stempelets dato er praktisk talt forsvunnet i frimerkets detaljer, men med lys og lupe kan jeg skimte årstallsifrene 87.

En annen konvolutt med håndstempel Oslo Sentrum P.P. 7 er kanskje mer interessant, idet jeg vil pirke litt i angitte data om dette. Ifølge Kjell Åge er formatet er I25, og stempelet kom i 1978. Under disse opplysningene står: «stj. -8-11-1979». Forkortelsen stj. finnes ikke i bokens norske liste over slike. Likevel er det vel nærliggende å anta at «stj.» skal bety «stjålet», nemlig dato som nevnt. I den engelskspråklige listen finnes faktisk «St - Date of theft». Mitt avtrykk er imidlertid datert 19.02.88. Dag og måned er kanskje ikke helt overbevisende, men årstallet er utvilsomt 88. Forøvrig bemerkes at bokens eget avtrykk viser årstallet 81.

Riktignok opplyses om et nytt P.P. 7 som skal ha blitt levert i 1988, og som var et I24. Boken mangler bilde av akkurat dette, men øvrige i samme serie er avbildet og ser nokså mye annerledes ut enn mitt P.P. 7. Bortsett fra datoen er det her illustrerte helt likt bokens P.P. 7 fra 1978.

Som avslutning vil jeg vise en morsomhet fra Pakkeavdeling II. Det er rett og slett et privat julekort som i 1959 fikk på seg avtrykk av et stempel fra tollposten.

Muligens er skjevstillingen et forsøk på å kamuflere avtrykkets opphav. Enda godt at det ikke var avdelingens stempel med teksten «Kan utleveres» som ble brukt, selv om det ville ha vært morsommere.

Kilder:

- Johansen, Kjell Åge: Poststeder i Christiania Kristiania Oslo 1647 – 2018.
- Norgeskatalogen Postal III.
- Egen samling.